

***Maaseudun kotiin vietävien teknologia-avusteisten
kuntoutuspalveluiden kehittäminen Kainuussa
TECNOS -hanke***

SISÄLLYS

1. HANKEEN JULKINEN KUVAUS
2. HAKIJAT
3. HANKEEN TARVE JA TAUSTA
4. HANKKEEN TAVOITTEET
5. HANKEEN TOIMENPITEET JA TOTEUTUSTAPA
6. HANKEEN RISKEIHIN VARAUTUMINEN
7. YHTEYS MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAAN
8. HANKEEN TOIMINTA-ALUE, KOHDERYHMÄ, HYÖDYNSAAJAT JA AIKATAULU
9. HANKEEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI
10. TOIMINTA HANKEEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN
11. VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN
12. HANKKEEN KUSTANNUSARVIO
13. HANKEEN RAHOITUSSUUNNITELMA

1. Hankkeen julkinen kuvaus

Hanke liittyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan ja vastaa kehittämisohjelman toimenpiteeseen ”Maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalveluiden kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojele- ja hoitosuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen”. Toimenpiteen yleistavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta, kehittää maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, lisätä asuinympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, kehittää maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Palvelujen ja kylien kehittämistoimenpide vastaa maaseudun palvelujen kehittämistavoitteeseen ja sen avulla lisätään maaseutualueiden aktiivisuutta ja osallisuutta. Hankkeen toteuttamiseen haetaan EU:n maaseuturahaston osarahoitusta.

Tässä hankkeessa pyritään löytämään palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen uusia digitalisaatiota ja etäteknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja jo olemassa olevien kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden seuraamiseen, tukemiseen ja kuntoutuksen arviointiin sekä uusia palvelukonseptimahdollisuuksia Kainuun harvaan asutun maaseudun asiakkaiden kotona toteutettaviin kuntoutuspalveluihin.

Hanketta on suunniteltu yhteistyössä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kehittämis- ja suunnitteluosaston sekä kuntoutuspalveluiden kanssa. Hanke on koettu alueella tarpeelliseksi ja se edesauttaa etäteknologiaa hyödyntävien palveluiden ymmärrystä, tarjottavien sosiaali- ja terveydenhuollon etäpalvelun laadun kehittämistä sekä tehostaa asiakkaiden sekä ammattilaisten osaamista hyödyntää teknologiaa sosiaali- ja terveydenhuollon kotiin vietävien kuntoutuspalvelujen yhteydessä. Hanke hyödyntää palvelumuotoilun keinoja kotiin vietävien kuntoutuspalvelukonseptien kehittämisessä, ottaen huomioon asiakkaiden palvelutarpeet, uuden teknologian tuomat mahdollisuudet sekä palvelun tuottajan näkökulman palveluiden kannattavuudesta ja kustannustehokkuudesta.

2. Hakijat

Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK)

Hankkeen hakijana ja päätoteuttajana on Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy (KAMK), jolla on pitkä kokemus erialaisista maaseudun kehittämistoiminnoista. KAMK on asiantunteva hanketoiminnan kumppani, jolla on kokemusta erilaisten yhteistyöhankkeiden hakuun, hallinnointiin, raportointiin ja talousseurantaan liittyen. Ammattikorkeakoulu on mukana monissa maakunnallisissa, kansallisissa sekä kansainvälisissä hankkeissa järjestäjänä tai yhteistyökumppanina.

Kajaanin ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI-toiminta) on vahvaa sen painoaloilla; aktiveettimatkailussa, peleissä ja älykkäissä järjestelmissä. Aktiivista TKI-toimintaa on kaikilla osaamisalueilla; kone- ja kaivostekniikassa, sairaan- ja terveydenhoidossa sekä liiketoiminta ja innovaatiot osaamisalueella. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa toteutetaan pääasiassa projektien avulla.

Kajaanin ammattikorkeakoulun TKI -toiminta on pääosin soveltavaa, alueen yritysten ja työorganisaatioiden tarpeista lähtevää. Projektitoiminnanyhteenlaskettu vuosibudjetti on 4,0 -4,2

milj. €. Yhteensä vuosittain toteutamme noin 70-80 projektia. Projektitoimintaan osallistuu niin opetushenkilöstöä kuin TKI –henkilöstöä sekä opiskelijoita.

Hankkeen toteutuksesta Kajaanin ammattikorkeakoulussa vastaa sairaan- ja terveydenhoidon osaamisala. Osaamisalalla on vahva kokemus ulkopuolista rahoitusta eri rahoitusohjelmista saaneiden kehittämishankkeiden koordinoinnista ja toteutuksesta. KAMK:n sairaan – ja terveydenhoidon osaamisalan tavoitteena on olla älykkään kotihoidon edelläkävijä. Osaamisalan tutkimus- ja kehittämistoiminta keskittyy älykkäiden sairaan- ja terveydenhoidon palvelujen ja teknologian vahvistamiseen kotihoidon ympäristöissä. Ratkaisemme terveydenhuollon uusia haasteita yhdessä eri alojen toimijoiden ja työelämän edustajien kanssa. Osaamisalalta löytyy asiantuntevista ja osaamista terveydenhuollon teknologisten ratkaisujen soveltamiseen (yhdessä muiden osaamisalojen kanssa) sekä sosiaali- ja terveystalouden digitaalisesta osaamisesta. Lisäksi osaamisalalla on vahvaa osaamista sosiaali- ja terveystalouden johtamisesta ja kehittämisestä kuten palveluiden yhteiskehittämisestä palvelumuotoilua hyödyntäen.

Sairaan- ja terveydenhoidon osaamisala tekee tiivistä yhteistyötä KAMK:n tietojärjestelmät osaamisalan kanssa erityisesti älykkäiden sairaan- ja terveydenhoidon palvelujen ja teknologian kehityshankkeissa. Tietojärjestelmät-osaamisalueen koulutusvalikoima koostuu kolmesta toisiaan täydentävästä koulutuksesta: Älykkäät järjestelmät, Data Center ja Peliala. Yhdessä ne muodostavat ainutlaatuisen kombinaation, joka tarjoaa erinomaisen alustan TKI-toiminnalle sekä uuden liiketoiminnan syntymiselle.

Tietojärjestelmät osaamisalan asiakaslähtöinen laitesuunnittelu mahdollistaa asiantuntijuutta elektroniikkasuunnitteluun, laiteläheiseen ohjelmointiin sekä erilaisiin tietoliikenne-ratkaisuihin. Osaamisen sovellusalueita ovat mm. hyvinvointi, terveys, liikunta, teollisuus ja IoT-ratkaisut moninaisiin käyttötarkoituksiin. Projektien parhaan lopputuloksen saavuttamiseksi osaamisala tekee mittaus- ja tietojärjestelmäkehityksessä tiivistä yhteistyötä peli- ja konesalialan asiantuntijoiden sekä muiden yhteistyökumppaneidemme kanssa. Vakiintuneita yhteistyökumppaneitamme ovat mm. Oulun yliopisto, Jyväskylän yliopiston liikuntateknologian yksikkö, VTT MIKES Metrologia ja CSC – Tieteen tietotekniikan keskus.

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote)

Hankkeen osatoteuttajana toimii Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote). Osahankkeen vastuullisina toimijoina ovat kehittäminen ja suunnittelu-yksikkö sekä **kuntoutuspalveluiden vastuualue**. Kuntoutuspalveluiden vastuualue vastaa kuntoutuspalveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta keskitetysti koko Kainuuseen. Kuntoutuspalvelun muotoja kehitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Uuden sairaalan toimintaperiaatteiden mukaisesti kotiin vietäviä palveluja pyritään tehostamaan mm. kotikuntoutuksen ja sähköisten palvelumuotojen avulla.

Kainuun soten kehittämisen ja suunnittelun yksikkö on hallinnoinut ja toteuttanut onnistuneesti vuodesta 2005 alkaen yli 80 kehittämishanketta. Organisaatiolla on vahva osaaminen ja kokemus kehittämishankkeiden läpiviemisestä. Hankkeiden joukossa on ollut myös EU rahoitteisia hankkeita.

Erityisterapiapalveluiden tulosityksikkö tuottaa monipuolisia kuntoutuksen terapia-, ohjaus- ja tutkimuspalveluita. Tulosityksikkö vastaa keskitetysti lääkinnällisen kuntoutuksen ostopalveluista

lukuun ottamatta apuvälineiden ostopalveluita. **Kuntoutusohjaajat** tukevat, neuvovat ja ohjaavat kuntoutujaa sekä hänen läheisiään muuttuneessa elämäntilanteessa. He opastavat kuntoutusmahdollisuuksien, yhteiskunnan tukimuotoihin ja apuvälineiden käyttöön liittyvissä asioissa. Suuri osa kuntoutusohjauksesta tehdään kotikäynteinä. **Puheterapiapalvelut** ovat vuorovaikutuksen, kommunikoinnin, kielellisten taitojen, puhe- ja oraalimotoriikan, äänen sekä nielemisen ja syömisen ongelmien ennaltaehkäisyä, ohjausta, arviointia ja toteuttamista. Toimipisteet sijaitsevat keskussairaalassa, Kajaanin, Suomussalmen ja Sotkamon terveysasemilla ja Kuhmon perhekeskuksessa. **Toimintaterapiapalveluilla** pyritään tukemaan asiakasta hänen omassa arjessaan ja elämään itselleen merkityksellisellä tavalla. Toimintaterapialla tuetaan asiakkaan toiminnallisuutta, jotta hänen arkitaidot ja itsenäinen selviytyminen harjaantuisivat. Arjessa selviytymistä tuetaan myös asunnonmuutostöiden suunnittelulla, apuvälinetarpeen arvioinnilla tai ortoosilla. Toimipisteet sijaitsevat keskussairaalassa, Kajaanin, Suomussalmen ja Sotkamon terveysasemilla ja Kuhmon perhekeskuksessa. **Ravitsemusterapialla** tuetaan hyvää ravitsemushoitoa ehkäisemällä ja hoitamalla kroonisia sairauksia, syömishäiriöitä, vajaaravitsemusta sekä potilaan elämänhallintaa ja toimintakykyä. Ravitsemusterapiassa annetaan tietoa ja valmiuksia myös erityisruokavaliota vaativan sairauden ruokavalioidon toteutukseen. Toimipisteet sijaitsevat keskussairaalassa ja Kajaanin pääterveysasemalla sekä kuntapäiviä pidetään eri kunnissa. **Sosiaalityöntekijöiden/sosiaaliohjaajien** käytännön tehtävät sisältävät asiakkaiden toimeentulon, kotona selviytymisen, sosiaalipalveluiden ja tukipalveluiden järjestämisessä. Yhteistyötä tehdään omaisten sekä eri viranomaisten kanssa. Toimipisteet sijaitsevat Kaksilla ja Kajaanin terveysasemalla. **Psykologit** toimivat ammatillisen kuntoutuksen sekä neuropsykologian asiantuntijoina ja osallistuvat potilaiden tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Fysioterapiaa toteutetaan asiakkaan kuntoutumisen erivaiheissa (ennaltaehkäisy, akuutti, subakuutti, krooninen ja seuranta). Fysioterapian tavoitteena on yhdessä asiakkaan kanssa saavuttaa hänelle paras mahdollinen liikkumis- ja toimintakyky huomioiden hänen voimavaransa ja palvelujärjestelmien tarjoamat mahdollisuudet. Asiakasta kannustetaan ja ohjataan ottamaan vastuuta omasta terveydestään, toimintakyvystään ja niiden edistämiseen liittyvistä valinnoista yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa neuvonnan, ohjauksen, terapeutin harjoittelun sekä manuaalisen ja fysikaalisen terapian keinoin. Osa palveluista toteutetaan fysioterapeuttien suoravastaanotto toimintana kunnissa, jolloin asiakas ohjautuu akuuttiin tuki- ja liikuntaelinongelman vuoksi vastaanotolle ilman lääkärikäyntiä. **Kotikuntoutus** tuotetaan fysioterapeutin, toimintaterapeutin ja lähihoitajan tiimillä. Palvelu on suunnattu akuuttiin tarpeeseen, kun asiakas on kotiutumassa osastolta tai kotona selviytyminen on akuutisti heikentynyt. Kotikuntoutusjaksot vaihtelevat viikosta 6 viikkoon.

Kainuun ammattiopisto (KAO)

Hankeen toisena osatoteuttajana toimii Kainuun ammattiopisto (KAO), joka on osa Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitosta.

Kainuun ammattiopisto järjestää toiseen asteen ammatillista koulutusta kaikenikäisille. Perustehtävän, ammatillisen koulutuksen järjestämisen lisäksi, Kainuun ammattiopisto toimii aktiivisesti elinkeinoelämän kehittämiseksi ja kasvualojen tukemiseksi yhteistyössä eri tahojen kanssa. Kainuun ammattiopisto tarjoaa koulutusta hyvinvointi-, liikunta-, liiketalouden, kulttuuri-, luonnonvara-, matkailu-, ravitsemis- ja talous- sekä tekniikan ja liikenteen aloilla. Tarjontaan kuuluvat ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot.

Hankkeen osatoteuttamisen vastuussa on Kainuun ammattiopiston hyvinvoinnin tulosityksikkö ja tarkemmin määriteltynä sosiaali- ja terveysala. Sosiaali- ja terveysalan tiimissä toimii 14 pedagogisesti pätevää sosiaali- ja terveysalan opettajaa, joista viidellä on joko fysioterapeutin tai toimintaterapeutin taustakoulutus. Tiimissä on myös sairaanhoidollista ja sosiaalialan osaamista laaja-alaisesti. Sosiaali- ja terveysalan tiimi vastaa ensisijaisesti sosiaali- ja terveysalan perustutkinnoista (lähihoitaja) sekä alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista.

Kainuun ammattiopistossa (KAO) kehittämistoimintaa on hoidettu keskitetysti vuodesta 2000, jolloin Kainuun ammattiopistoon muodostettiin kehittämissyksikkö organisaation strategian kehittämisen, päivityksen ja toteutuksen tueksi suunnittelemaan, koordinoimaan ja toteuttamaan organisaation kehittämistehtäviä. Vuoden 2007 syksyllä kehittämistoiminta organisoitiin uudelleen kehittämispalvelutiimiksi. Syksystä 2013 oppilaitoksessa on toiminut kehittämiss ryhmä, joka suunnittelee ja koordinoi kehittämistyötä oppilaitoksen strategian mukaisesti, nykyisin ryhmä toimii nimellä kehittämistiimi. Kehittämistyötä johtaa rehtori. Oppilaitoksen kehittämispalvelut vastaavat hankkeiden hallinnosta ja hanketuesta. Oppilaitoksen talous- ja henkilöhallinto avustaa osaltaan hankkeiden taloushallinnossa. Eri rakennerahastokausien aikana Kainuun ammattiopisto on toteuttanut useita kymmeniä rakennerahastoista rahoitettuja hankkeita sekä lisäksi lukuisia Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamia hankkeita sekä eri ohjelmista rahoitettuja kansainvälisyshankkeita.

Kainuun ammattiopistossa noudatetaan Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen hanketoiminnan ohjetta "Kehittämis- ja kansainvälisyshankkeiden suunnittelu, hakeminen ja hallinnointi" sekä Kajaanin kaupungin ja rahoittajien ohjeita. Toimintaohjeessa on ohjeistettu mm. hankkeiden aloitus- ja päätöstoimet, asiakirjahallinto, talous, ohjausryhmän toiminta, raportointi, seuranta ja arviointi, hankinnat, tiedottaminen ja tuotteistaminen. Jokaiselle hankkeelle nimetään hankkeesta vastaava esimies, hanketukihenkilö ja muut hanketoimijat. Kainuun ammattiopiston hanketukihenkilöllä on monien vuosien kokemus hanketoiminnasta. Hanketukihenkilö perehdyttää hanketoimijat ohjeisiin ja hän on mukana hankkeessa toteuttamassa ja varmistamassa rahoittajan ja taustayhteisön edellyttämiä toimia.

3. Hankeen tarve ja tausta

Suomalaisen terveystalouden peruseräite on tarjota jokaiselle Suomessa asuvalle hänen terveydentilansa edellyttämät riittävät ja laadukkaat palvelut riippumatta sosioekonomisesta asemasta, taloudellisista edellytyksistä tai asuinalueesta. Suomalaisten yleinen hyvinvoinnin ja terveyden taso on jatkuvasti kohentunut, mutta hyvinvoinnin ja terveyden jakautuminen väestössä on yhä eriarvoisempaa ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuudessa, saavutettavuudessa ja niiden saamisessa on ongelmia ja kehittämistarpeita. (Hallitusohjelma 2019.)

Digitaalisuuden kehittyminen on lisännyt nopeasti kiinnostusta etäpalveluna tuotettuja sosiaali- ja terveyspalveluja kohtaan. Taustalla on ajatus palvelujen vaivattomuudesta ja kustannussäästöistä etenkin harvaan asutulla alueella. Hallitusohjelmassa on palvelujen digitaalinen tuottaminen nostettu yhdeksi kärkihankkeeksi. (Hallitusohjelma 2019.) Valtiovarainministeriön julkaisussa (2015) todetaan, että suomalaisista 25 % on jo käyttänyt erilaisia etäpalveluja, 85 % suomalaisista suhtautuu myönteisesti etäpalveluihin ja julkisia etäpalveluja odotetaan jo.

Onnistuneen etäpalvelun edellytyksenä ovat teknologiaan liittyvät toimintavarmuus ja tietoturva, etäpalveluja tarjoavan henkilöstön osaaminen sekä asiakkaan soveltuvuus ja valmius etäpalvelujen käyttäjänä.

Erialaisten palvelujen tuottaminen teknisten apuvälineiden avulla on yleistynyt sosiaali- ja terveydenhuollossa. Etäpalveluille ei ole kuitenkaan vielä vakiintunutta käsitteistöä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) on 15.12.2015 antanut ohjeet potilaille annettavista terveydenhuollon etäpalveluista ja on siinä määrittänyt etäpalvelut seuraavasti: ”Etäpalveluilla tarkoitetaan terveydenhuollossa sitä, että potilaan tutkiminen, diagnostiikka, tarkkailu, seuranta, hoitaminen, hoitoon liittyvät päätökset tai suositukset perustuvat esimerkiksi videon välityksellä verkossa tai älypuhelimella välitettyihin tietoihin ja dokumentteihin.” (Potilaille annettavat terveydenhuollon etäpalvelut 2016.)

Kansaneläkelaitos (KELA) on määritellyt etäkuntoutuksen seuraavanlaisesti: ”Etäkuntoutus on erilaisten etäteknologiaa (puhelinta, matkapuhelinta, tietokonetta mukaan lukien tablettitietokoneet, puhelimen ja tietokoneen yhteiskäyttöä sekä televisiosovelluksia) hyödyntävien sovellusten tavoitteellista käyttöä kuntoutuksessa. Etäkuntoutus on ammattilaisten ohjaamaa ja seuraamaa ja sillä on selkeä tavoite sekä alku ja loppu, kuten muullakin kuntoutuksella.” (Salminen ym. 2016, 11.)

Maaseudulla ennaltaehkäisevien palvelujen erityishaasteena on väestön ikääntyminen, pitkät etäisyydet ja palvelujen yleisesti heikompi saatavuus. Ympäristöministeriön Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelmassa tavoitteeksi on asetettu paikallisista lähtökohdista syntyvien palvelualue- ja ratkaisujen kehittäminen. (Ympäristöministeriö 2013). Asian yhteiskunnallinen merkitys on suuri, sillä maaseutualueiden väestö on ikääntynyt. Vuonna 2030 Suomessa on jo 1,5 miljoonaa yli 65-vuotiasta, joiden kotona asuminen edellyttää monipuolisia ratkaisuja varhaisesta tuesta kotihoidon tukemiseen ja kotihoitoon. Vastaava ennaltaehkäisevien palvelujen haaste koskee kaikkia maaseudulla asuvia väestöryhmiä, sillä pitkät etäisyydet ja heikko palvelujen saatavuus lisäävät korkeiden liikkumiskustannuksien lisäksi ennaltaehkäisevien palvelujen kustannuksia käyttäjälle menetetyn vapaa-ajan muodossa. (Kauronen & Lehtonen 2017.)

Maaseutualueiden sote-palvelut ovat viime vuosina kärsineet palvelujen keskittämisestä ja saavutettavuuden heikentymisestä. Taustalla vaikuttavat useat erityisolosuhteita kuvaavat tekijät, kuten esimerkiksi digitalisaatio, väestötrendit ja kuntaliitokset. Digitaalisten palvelujen ennustetaan kasvattavan suosiotaan tulevaisuudessa. Tämä kytkeytyy sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, jossa tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja yhdenvertaisuutta, mutta maaseudulla ongelmia on aiheutunut kattavien tietoliikenneyhteyksien puutteesta. (Pyykkönen & Lehtonen 2016.)

Etäpalvelut asettavat asiakkaat sekä ammattilaiset uuteen ympäristöön, mitkä vaativat uudenlaista osaamista muun muassa kommunikoinnissa sekä vuorovaikutuksessa. Tarjottavien palvelujen käyttöä edistää asiakkaiden ja ammattilaisten odotusten ja tarpeiden tunteminen sekä tieto siitä, miten asiakkaat hyödyntävät teknologiaa ja minkälaisista palveluista he ovat kiinnostuneet. (Forsell-Makkonen, Lemmetyinen & Nyrhinen 2017). Verkkopalveluissa ohjaaminen ja neuvonta vaativat työntekijöiltä uudenlaisia kohtaamistaitoja ja hyviä vuorovaikutustaitoja (Rahikka 2013, 84). Verkkovuorovaikutukselle tyypillinen nonverbaalin viestinnän väheneminen tai puuttuminen kokonaan sekä sosiaalisten vihjeiden vähäisyys lisäävät väärinymmärryksen riskiä (Heikelä-Välimäki 2016, 23- 24).

Tässä hankkeessa pyritään löytämään palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen uusia digitaalisia ja etäteknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja jo olemassa olevien kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden seuraamiseen, tukemiseen ja kuntoutuksen arviointiin sekä uusia palvelukonseptimahdollisuuksia Kainuun harvaan asutun maaseudun asiakkaiden kotona toteutettaviin kuntoutuspalveluihin.

Kainuun soten yhtymähallitus on hyväksynyt sähköisen asioinnin visioksi Helposti lähelläsi. Visio on avattu Kainuun soten tasapainotetun tulokortin neljän näkökulman mukaan; Asiakas ja asukas, henkilöstö ja uudistuminen, johtaminen ja palveluiden järjestäminen sekä talous. Vision toteutumiseksi organisaatio on laatimassa sähköisen asioinnin toimenpidesuunnitelmaa. Hanke tukee vision toteutumista ja on linjassa toimenpidesuunnitelman kanssa.

Hankkeessa vastataan seuraaviin ongelmiin:

1. Miten kehitetään ja monipuolistetaan kuntoutuspalvelujen saatavuutta sekä saavutettavuutta harvaan asutulla maaseudulla?
2. Millaisia digitaalisia etäteknologian sovelluksia voidaan hyödyntää asiakkaan kuntoutumisen seuraamiseksi, tukemiseksi sekä kuntoutumisen arvioimiseksi asiakkaan kotona?
3. Miten Kainuun sotessa toteutettavaa kotikuntoutus Konsta toimintamallia (fysioterapeutti, toimintaterapeutti, lähihoitaja tiimi) voidaan edelleen kehittää hyödyntämällä etäteknologiaa?
4. Millaiset teknologia-avusteiset kotona toteutettavan kuntoutuksen palvelut vastaavat parhaiten Kainuun harvaan asutun maaseudun asukkaiden kuntoutuspalveluiden tarpeisiin?
5. Miten varmistetaan Kainuun SOTE:n sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten riittävä teknologia- ja monialainen ohjausosaaminen kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden jär-

jestämiseksi sekä KAMK:n sairaan- ja terveydenhoidon osaamisalan sekä KAO:n hyvinvointiala opetushenkilöstön riittävä teknologia- sekä ohjausosaaminen (kuntouttavan hoitotyön) koulutuksen järjestämiseksi?

6. Miten varmistetaan Kainuun harvaan asutun maaseudun asukkaiden riittävät valmiuden hyödyntää hankkeessa luotuja kotiin vietäviä kuntoutuspalveluita sekä terveysteknologiaa kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden yhteydessä?

Hanketta on suunniteltu yhteistyössä Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kehittämisen- ja suunnitteluyksikön sekä kuntoutuspalveluiden kanssa. Hanke on koettu alueella tarpeelliseksi ja se edesauttaa etäteknologiaa hyödyntävien palveluiden ymmärrystä, tarjottavien sosiaali- ja terveydenhuollon etäpalvelun laadun kehittämistä sekä tehostaa asiakkaiden sekä ammattilaisten osaamista hyödyntää teknologiaa sosiaali- ja terveydenhuollon kotiin vietävien kuntoutuspalvelujen yhteydessä. Hanke hyödyntää palvelumuotoilun keinoja kotiin vietävien kuntoutuspalvelukonseptien kehittämisessä, ottaen huomioon asiakkaiden palvelutarpeet, uuden teknologian tuomat mahdollisuudet sekä palvelun tuottajan näkökulman palveluiden kannattavuudesta ja kustannustehokkuudesta.

4. Hankeen tavoitteet

Hankeen tavoitteet ovat:

1. Kehittää Kainuun maaseudulla tarjottavien kuntoutuspalveluiden monipuolisuutta ja saavutettavuutta, luomalla uusia teknologia-avusteisia kuntoutuspalveluiden toimintamalleja ja palvelukonsepteja maaseudulla asuvien palvelutarvitsijoiden käyttöön.
2. Selvittää, suunnitella ja protypoida digitaalisia etäteknologian sovelluksia, joilla voidaan hyödyntää asiakkaan kuntoutumisen seuraamista, tukemista sekä kuntoutumisen arviointia asiakkaan kotona
3. Uudistaa Kotikuntoutus Konsta toimintamallia etäteknologiaa hyödyntäväksi
4. Selvittää, suunnitella ja kehittää monipuolisia ja asiakaslähtöisiä kotiin vietäviä kuntoutuspalvelu -konsepteja sekä protypoida niiden käyttöönottoa, hyödyntämistä, arvioida niiden soveltuvuutta sekä jatkokehittää niitä osaksi kuntoutuspalveluja
5. Vahvistaa Kainuun soten kuntoutuspalveluiden työntekijöiden, KAMK:n sairaan- ja terveydenhoidon osaamisalan sekä KAO:n hyvinvointialan opetushenkilöstön monialaista asiakkaan kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden ohjausosaamista sekä vahvistaa asiakkaiden ja työntekijöiden kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden ymmärrystä, teknologia-työnteistä asennetta sekä teknologiaosaamista.

Hankkeen tuloksena harvaan asutun maaseudun kuntoutuspalvelukonseptit monipuolistuvat ja palvelujen saatavuus paranee. Uusien palvelukonseptien avulla pystytään asiantuntevan ohjauksen avulla sitouttamaan asiakasta teknologiaa hyödyntävään kuntoutukseen, itsehoitoon sekä luomaan myönteisiä asiakaskokemuksia terveysteknologiaa hyödyntäviä kuntoutuspalveluita kohtaan. Kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden konseptien pilotointien avulla saadaan näyttöä sekä osaamista uudeltaisista ja innovatiivisista tavoista toteuttaa teknologia avusteista kuntoutusta asiakkaan kotona. Hankkeen avulla kehitetään myös Kainuun soten sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamista hyödyntää teknologian tuomia mahdollisuuksia asiakkaan kuntoutuksessa sekä kokonaisvaltaisessa toimintakyvyn edistämässä.

Hankkeen aikaista tavoitteiden toteutumista seurataan tiiviisti hankkeen alussa toteutettavan aikataulusuunnitelman avulla, maksatusraporttien käsittelyiden yhteydessä toteutettavien hankkeen ohjausryhmän kokousten kautta sekä mahdollisina hankkeen aikaisina itsearviointikyselyiden avulla. Myös hankkeen henkilöstöresursointien seuranta toteutetaan Thinking portfolio-työkalun avulla hankkeen projektipäällikön toimesta.

5. Hankeen toimenpiteet ja toteutustapa sekä riskit toteutuksessa

TYÖPAKETTI 1. Nykytila-analyysi/asiakasymmärryksen luominen

Tehtävät/toimenpiteet: Työpaketissa kartoitetaan ja analysoidaan Kainuun maaseutualueen asukkaiden kotiin vietävien kuntoutuspalvelujen tarve, kartoitetaan olemassa olevia kansallisia sekä kansainvälisiä kotiin vietäviä kuntoutuspalveluja sekä palveluissa käytettäviä ohjelmistoja/laitteita/sovelluksia (systemoitu kirjallisuuskatsaus) (mm. KAMK/Magic Mirrow) harvaan asutun alueen asukkaiden/asiakkaiden kuntoutuspalveluiden seuraamisessa, toteutuksessa, tukemisessa sekä arvioimisessa. Lisäksi työpaketissa analysoidaan olemassa olevia kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden sovellusmahdollisuuksia Kainuussa, sekä kuvataan ne kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden kehittämisen tueksi työpajatyöskentelyn avulla. (Asiakkaat pääsevät vaikuttamaan palveluiden suunnitteluun/toteutukseen/arviointiin/jatkokehittämiseen).

Tuotos: Nykytila-analyysin ja asiakasymmärryksen avulla luodaan erilaisia kotiin vietäviä kuntoutuksen palvelukonsepteja harvaan asutulla maaseudulla. Työpaketin tuotoksena jäsennellään, systemoidaan ja kuvataan asiakasymmärryksen avulla protyypoitavat kotiin vietävät kuntoutuspalveluskonseptit sekä sovellukset/laitteet palveluiden seuraamisessa, tukemisessa sekä kuntoutuksen arvioimisessa.

Kesto: 5kk

Toimijat:

Projektipäällikkö (KAMK): Toiminnan käynnistäminen ja koordinointi, hankehallinnointi (1kk)

Teknologia asiantuntija (KAMK): Eri teknologioiden/laitteiden/sovellusten soveltuvuuden arviointi (2kk/Mikkonen Pauli)

Kainuun sotien asiantuntijat: Asiakastarve kartoitus/analysointi, Palvelu kartoitus, ohjelmisto/laitte/sovellus kartoitus, etäsovellusmahdollisuuksien analysointi, Palvelukonseptien ja sovellusten/laitteiden kuvaus ja yhteiskehitys. (5 kk)

Palvelumuotoilu/tutkimusasiantuntija (KAMK): Palvelumuotoilun asiantuntijuus, tutkimus/analysointi asiantuntijuus, palvelukonseptien ja sovellusten/laitteiden kuvaus ja yhteiskehitys. (Kirsi 3 kk)

Kuntoutuksen asiantuntijat (KAO): Palvelukonseptien ja sovellusten/laitteiden kuvaus ja yhteiskehitys. (1 kk)

TYÖPAKETTI 2. Teknologia avusteisten kotiin vietävien kuntoutuspalvelukonseptien protyypointi

Tehtävä/toimenpide: Työpaketissa valitaan protyypoitavat palvelukonseptit sekä teknologia sovellukset ja laitteet. Kehitetään Kainuun SOTE:n kuntoutuspalveluiden työntekijöiden, KAMK:n sairaan- ja terveydenhoidon osaamisalan sekä KAO:n hyvinvointialan opetushenkilöstön sekä kuntoutuspalvelujen asiakkaiden osaamista, niin että he pystyvät toteuttamaan ja arvioimaan protyypoitavia palvelukonsepteja ja sovelluksia/laitteita. Kotiin vietävät kuntoutuspalvelukonseptit sekä sovellukset ja laitteet protypoidaan aidoissa asiakastilanteissa asiakkaiden kotona. Valittuja palvelukonsepteja sekä sovelluksia ja laitteita arvioidaan arviointisuunnitelman mukaisesti. Arviointisuunnitelma laaditaan hankkeessa, ja siinä kiinnitetään huomiota palveluiden/sovellusten/laitteiden vaikutuksiin ja niiden hyödynnettävyyteen, sovellettavuuteen ja käytettävyyteen asiakkaan, työntekijän, talouden, ympäristön ja paikallisuuden näkökulmista. Henkilöstön osaamisen kehittymisen arvioinnissa hyödynnetään itsearviointia.

Tuotos: Työpaketin tuotoksena toteutetaan TP1 mukaiset palvelukonsepti sekä sovellus/laitte protyypoinnit sekä niiden arvioinnit. Jokaisesta palvelukonseptin sekä sovelluksen/laitteen protyypoinnista tuotetaan raportti, jossa kuvataan konseptin/palvelun/sovelluksen sisältö sekä arvioidaan konseptin/sovelluksen/laitteen soveltuvuutta, käytettävyyttä sekä hyödynnettävyyttä arviointisuunnitelman mukaisesti kotiin vietävien kuntoutuspalvelun toteutuksessa Kainuussa.

Kesto: 12kk

Toimijat:

Projektipäällikkö: Toiminnan koordinointi, hankehallinnointi (1kk)

Teknologia asiantuntija (KAMK): Prototyypointi (2kk)

Kainuun soten asiantuntijat: Konseptien/sovellusten/laitteiden valinta, Prototyypointi, konseptien/sovellusten/laitteiden kuvaus ja soveltuvuuden, käytettävyyden sekä hyödynnettävyyden arviointi (6kk)

Koulutuksen asiantuntijat (KAO): Konseptien/sovellusten/laitteiden valinta, Prototyypointi, konseptien/sovellusten/laitteiden kuvaus sekä konseptien talous-, ympäristö ja paikallisuus vaikutuksien arviointi (2 kk)

Palvelumuotoilu/tutkimus/koulutusasiantuntija/(KAMK): Konseptien/sovellusten/laitteiden valinta, Prototyypointi. konseptien/sovellusten/laitteiden kuvaus ja soveltuvuuden, käytettävyyden sekä hyödynnettävyyden arviointi (6kk)

TYÖPAKETTI 3. Teknologia avusteisten kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden yhteiskehittämisen jatkaminen (asiakas, työelämä, koulutus)

Tehtävät/toimenpiteet: Työpaketissa 3 jatketaan yhteiskehittämistä sekä tarkennetaan protyypoituja ja arvioituja kotiin vietäviä kuntoutuspalvelukonsepteja sekä sovelluksia/laitteita Kainuun harvaan asutulle maaseudulle sopiviksi. Työpaketin yhteydessä arvioidaan jatkokehittyjen palvelukonseptien/sovellusten/laitteiden soveltumiseen ja käytettävyyteen tarvittavaa osaamista ja syvennetään kaikkien toimijoiden osaamista osaamistarpeiden mukaisesti osaamisenkehittämisen menetelmiä hyödyntäen (mm. koulutus, mentorointi).

Tuotos: Työpakettin tuotoksena kuvataan jatkokehitetty kotiin vietävät kuntoutuspalvelukonseptit sekä sovellukset ja laitteet. Kaikkien toimijoiden osaamista (asiakkaat, palveluntuottajat, koulutusorganisaatioiden toimijat) on kehitetty niin että heillä on valmiudet toimia suunniteltujen palvelukonseptien mukaisesti ja edellytykset implementoida ja ankkuroida palvelukonseptit osaksi Kainuun sote:n kuntoutuspalvelutarjontaa.

Kesto: 4kk

Toimijat:

Projektipäällikkö: Toiminnan koordinointi, hankehallinnointi (1kk)

Kainuun soten asiantuntijat: Yhteisjatkokehittäminen, palvelukonseptien rakentaminen (4kk)

Palvelumuotoilu/tutkimusasiantuntija(KAMK): Yhteisjatkokehittäminen, palvelukonseptien rakentaminen, osaamistarvearviointi (4kk)

Koulutuksen asiantuntijat (KAO): Yhteisjatkokehittäminen, palvelukonseptien rakentaminen, osaamistarvearviointi(1kk)

TYÖPAKETTI 4. Tiedottaminen ja viestintä

Tehtävä/toimenpide: Työpaketti vastaa koko hankkeen ajan hankkeesta tiedottamisesta sekä hankkeen aikaisen viestinnän toteuttamisesta. Hankkeesta tiedottamisessa hyödynnetään paikallislehtiä, hanketoimijoiden sisäisiä medioita (Kaima, KAMK intra, KAO Intra), sosiaalista mediaa (mm. Facebook, Twitter, Intagram) sekä mahdollisia muita foorumeita. Hankkeen aikaiset raportit kootaan julkaisuksi.

Tuotos: Viestintä- ja markkinointisuunnitelma, markkinointimateriaalin tuottaminen, hankkeen aikaiset raportit, jotka julkaistaan KAMK:n julkaisusarjassa sekä tiedotteet (paikallislehdet, sosiaalinen media ja mahdolliset muut verkkajulkaisut),

Kesto: 21kk

Toimijat:

Projektipäällikkö: Viestintä- ja markkinointisuunnitelman laatiminen, markkinointimateriaalin tuottamisesta vastaaminen, hankkeen aikainen viestintä eri kanavilla ja foorumeissa, julkaisun toimittaminen

Kainuun sote:n asiantuntijat: Hankkeen aikainen viestintä eri foorumeissa, hankkeen julkaisun kirjoittamiseen osallistuminen (artikkeli/raportit)

KAMK asiantuntija: Hankkeen aikainen viestintä eri foorumeissa, hankkeen julkaisun kirjoittamiseen osallistuminen (artikkeli/raportit)

KAO asiantuntija: Hankkeen aikainen viestintä eri foorumeissa, hankkeen julkaisun kirjoittamiseen osallistuminen (artikkeli)

RISKEIHIN VARAUTUMINEN

Riski	Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi sekä varautumiseksi
Hanke ei etene aikataulussa	Tehtävät ja vastuut määritellään tarkasti projektissa työskentelevien kesken, määritellään tehtävät ja aikataulut hankeen työsuunnitelmaan. Hankkeen projektipäällikkö seuraa yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa hankkeen toimenpiteiden etenemistä. Hankkeen toteuttamisen resurssit ja aikataulu huomioidaan kaikkien hanketoimijoiden työsuunnitelmissa
Keskeiset toimijat siirtyvät toisiin tehtäviin	Riskiin varaudutaan riittävällä dokumentoinnilla ja sisäisellä tiedottamisella sekä ennakkoimalla mahdolliset henkilöstömuutokset. Projektin aikaiset toimenpiteet vastuutetaan.
Hankerahoitus ei ole riittävän suuri toimenpiteiden toteuttamiseksi	Riskiin varaudutaan priorisoimalla ja sopeuttamalla toimenpiteet hankeen kustannuksiin sopiviksi.
Kouluttajilla ei ole riittävää teknologia osaamista	Riskiin varaudutaan varmistamalla kouluttajien ammattitaito ja teknologia osaaminen etukäteen referenssien avulla sekä hankkeeseen osallistujilta kerättyjen palautteiden avulla.
Kaikki hanketoimijat eivät sitoudu yhteisen päämäärän toteuttamiseen	Hanke on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä hankkeen toimijoiden kesken ja kaikkien organisaatioiden johto on sitoutunut hankkeeseen.

KESTÄVÄ KEHITYS

Tässä hankkeessa pyritään löytämään palvelumuotoilun menetelmiä hyödyntäen uusia digitaalisuutta ja etäteknologiaa hyödyntäviä ratkaisuja jo olemassa olevien kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden tukemiseen, seuraamiseen sekä asiakkaan kuntoutuksen arviointiin. Digitaalisten palveluratkaisujen avulla vältetään kuntoutuspalvelun ammattilaisten toistuvat asiakaskäynnit pitkien etäisyyksien harvaan asutulla maaseudulla. Kuntoutuspalvelunohjaajat pystyvät ylläpitämään korkeatasoista kuntoutuksen ohjausta, seuraamista sekä tukemista nykyaikaisten etäyhteyksien ja digitaalisten ratkaisuiden avulla muun muassa toimistolta tai siihen erikseen varatusta tilasta.

Hankkeessa myös kartoitetaan aivan uusia palvelukonseptimahdollisuuksia Kainuun harvaan asutun maaseudun asiakkaiden kotona toteutettaviin kuntoutuspalveluihin ja samalla pystytään edistämään Kainuun alueen sosiaalista ja kulttuurista kestävyttä. Harvaanasutun maaseudun asiakkaiden tasa-arvoinen kohtelu kehittyvät kun hankeen avulla kehitetään kuntou-

tuspalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta alueella. Palvelujen monipuolistaminen ja saatavuuden edistäminen osaltaan ehkäisee ihmisten syrjäytymistä ja yhdessä palveluiden kehittäminen parantaa myös alueen asukkaiden osallisuutta sekä osallistumismahdollisuuksia harvaan asutun alueen kehittämiseen.

6. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä alueelliseen suunnitelmaan tai paikalliseen strategiaan. Miten aiemmat hankkeet on huomioitu?

Hanke kytkeytyy Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan ja vastaa kehittämisohjelman toimenpiteeseen M07 ja alatoimenpiteeseen 7.1 maaseutualueiden kuntien ja kylien ja niiden peruspalvelujen kehittämissuunnitelmien sekä Natura 2000 -alueita ja muita luonnonarvoltaan merkittäviä alueita koskevien suojelu- ja hoitosuunnitelmien laatimisen ja päivittämisen. Toimenpiteen M07 yleistavoitteena on lisätä maaseutualueiden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta, parantaa maaseudulla toimivien palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta, lisätä asuin ympäristön ekologisuutta ja turvallisuutta, kehittää maaseudun infrastruktuuria sekä kehittää kylien yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Palvelujen ja kylien kehittämistoimenpide vastaa maaseudun palvelujen kehittämistavoitteeseen ja sen avulla lisätään maaseutualueiden asukkaiden aktiivisuutta ja osallisuutta.

Hanke kehittää sekä monipuolistaa Kainuun SOTE:n kuntoutuspalvelujen saatavuutta sekä saavutettavuutta Kainuun harvaan asutulla maaseudulla. Hankkeen aikana uudet teknologia-avusteiset kotiin vietävät kuntoutuspalvelukonseptit suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhteiskehittämisen kautta, jolloin palvelut ovat aidosti asiakaslähtöisiä ja vastaavat parhaiten Kainuun harvaan asutun maaseudun asukkaiden kuntoutuspalveluiden tarpeisiin.

YHTEYS AIKAISEMPIIN HANKKEISIIN

StudioK

StudioK (5/2019 – 6/2020) projektissa toteutettava simulaatio-oppimis- ja testiympäristö keskittyy erityisesti etähoidon prosessien kehittämiseen harvaan asutun seudun tarpeista lähtien ja tarjoaa alueellisille sekä kansallisille terveysteknologiayrityksille testi- ja pilottiympäristön yritysten tuote- ja liiketoiminnan kehitykseen. Avoin simulaatio-oppimis- ja testiympäristö tulee olemaan kohtaamispaikka, jossa opiskelijat, sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset sekä alueen yritykset voivat toteuttaa yhteisesti teknologia-avusteisia projekteja sekä TKI-toimintaa. Osatavoitteena on lisätä ja kehittää terveys- ja hyvinvointitekniikan sekä tekoälyhyödyntämistä etäterveydenhuollonkehityksessä ja koulutuksessa sekä kohottaa niiden soveltamiseen edellyttämää osaamista sekä oppilaitoksissa että työelämässä. Tecnos-hanke hyödyntää StudioK:n oppimisympäristöä etä/kotikuntoutusohjauksen pilotoinnissa sekä konseptien mallintamisessa.

DigiOs

Hankkeen tavoitteena oli varmistaa riittävä digitaalinen ja teknologiaosaaminen Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) ja Kainuun ammattiopiston (KAO) sosiaali- ja terveystieteiden opettajille sekä Kainuun soten ja hoivayritysten työntekijöille. Tavoitteena oli kehittää pitkäaikaissairaiden asiakkaiden palvelujen asiakaslähtöisyyttä, sujuvuutta, vaikuttavuutta ja tehokkuutta uudistamalla hoito- ja palveluketju digitalisaatiota hyödyntäväksi. Hankkeessa kehitetään henkilöstön osaamista koulutusten, opetussisältöjen uudistamisen, digitalisaatio- ja teknologiaosaamiseen painottuvan koulutuspolun ja opetuksellisten demolaitteiden kehittämisen avulla.

DigiOs-hanke vahvisti toimijoiden välistä yhteistyötä ja Kainuun SOTE palveluita, mm. chat-palvelu. Tecnos-hankeessa edelleen kehitetään DigiOs -hankeen aikana KAMK:n, KAO:n sekä Kainuun SOTE:n terveysteknologia osaamista erityisesti etä/kotikuntoutuspalveluihin liittyen. Tecnos-hanke hyödyntää myös DigiOs-hankeessa luotuja teknologia ratkaisuja osana etäkuntoutuspalveluiden kehitystä.

Ketterästi opittu

Ketterästi opittu on Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun sote), Kainuun ammattiopiston (KAO) ja Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) yhteinen hanke, joka toteutetaan 1.3.2019 – 28.2.2021. Hankkeen tarkoituksena on työelämän ja opettajien osaamisen lisääminen sekä työelämän ja koulutuksen välisen yhteistyön kehittäminen eri toimijoiden kanssa.

Hanke edistää alan vetovoimaisuutta ja kehittää koulutuksen ja työelämän houkuttelevuutta Kainuun alueella. Hankkeen tuloksena kehittyy ketteriä malleja opiskelijoiden työelämässä oppimisen ja harjoittelun toteuttamiseen sosiaali- ja terveystieteillä. Mallien avulla opiskelijat kiinnitetään vahvasti alueen työpaikkoihin jo opiskeluaikana.

Hankkeen avulla lisätään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia erilaisissa alan työympäristöissä ja saada työelämästä erilaisia toimeksiantoja tai projekteja. Hankkeen aikana Kainuun soten opiskelijavastaavien roolit selkiytyvät ja työntekijät saavat uutta osaamista mm. ohjaamisesta ja arvioinnista.

Hankkeen tarkoituksena on palvelumuotoilun keinoin kehittää työelämän ja opettajien osaamista huomioiden valtakunnalliset lainsäädännön muutokset, hallitusohjelman tavoitteet ja työelämän muutostarpeet.

Hanke kehittää toimijoiden palveluohjausosaamista sekä ymmärrystä palvelukonseptien luomisesta. Myös Tecnos-hankeessa kotiin vietäviä kuntoutuspalvelukonsepteja kehitetään palvelumuotoilun keinoin jossa voidaan hyödyntää ”ketterästi opittu”- hankeen palvelumuotoiluosaamista.

Dihyte

Digitalisaation optimointi Kainuussa - Hyvinvointi ja Terveys (DIHYTE) –hankkeessa (11.01.2016 - 31.03.2018) edistettiin Kainuun sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluita ja niiden kehittämistä sekä uusien toimintatapojen omaksumista. Toiminnan tavoitteena oli digitaalisten hyvinvointi- ja terveystalouden kehittämisen Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (Kainuun sote), Kainuun Etu Oy:n, paikallisten oppilaitosten, yksityisten hoivapalveluyritysten sekä ICT- alan yritystenyhteistyönä tavoitteena kustannustehokkaammat ja innovatiiviset sekä entistä monipuolisemmat sosiaali- ja terveystaloudet Kainuuseen.

Hankkeen päätavoitteena oli edistää ja kehittää digitaalisia palveluita sekä sisältöä sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluissa (yksityinen/julkinen). Hankkeessa edistettiin myös uusien toimintatapojen hakemista ja omaksumista, millä saavutettaisiin tuottavuus- ja tehokkuushyötyjä sekä lisättäisiin toimijoiden ja uusien palveluiden näkyvyyttä ja saatavuutta.

Digituki-hanke

Digituki hanke. Hanketta hallinnoi Kainuun liitto. Hankkeessa Kainuun liiton tehtävänä on alueen digituen tarpeen ja tarjonnan kartoittaminen, digituen verkoston kokoaminen, digituen saatavuuden ja tarjonnan kehittäminen yhdessä alueen eri toimijoiden kanssa, digituen tunnettavuuden kehittäminen ja aktiivinen viestintä alueen digituesta sitä tarvitseville. Hankkeen tavoitteena on parantaa kansalaisten mahdollisuutta saada digitukea ja lisätä kansalaisten sähköisten palveluiden käyttämistä. Kainuun soten ja alueen kuntien tehtävä on selvittää, miten niiden asiakkaiden ohjausta sähköiseen asiointiin voitaisiin edistää ja millaista apua tarvitaan sähköisten palvelujen käyttöönotossa.

Hyteli (Magic mirrow)

HYTELI - hyvinvoinnin, terveydenhoidon ja liikunnan innovaatioalustat -hankkeen tavoitteena on teknologisesti edistyneiden innovaatioalustojen ja -ympäristöjen kehittäminen ja näissä tapahtuvan kansainvälisen tason teknologiaosaamisen sekä kilpailukykyyn kasvattaminen Kainuussa.

Hankkeen lähtökohtana on hyödyntää alueellisen CEMIS-konsortion poikkiteollista osaamispohjaa alueen elinkeinojen kannalta tärkeissä teemoissa tai kohteissa, kuten ennaltaehkäisevä terveydenhoito (terveysteknologia, ravitsemusterveys, älykäs kotihoito) sekä Vuokatin huippu-urheilu ympäristö ja liikuntamatkailu. Teemat ovat lisäksi oleellisia Kainuun mittaustekniikan osaamisen kehittämiseksi, kansainvälisen TKI-tason ja -kilpailukykyyn nostamiseksi, hyvinvoinnin ja matkailun elinkeinojen kehittämiseksi, mutta tärkeitä myös kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kehittämällä innovaatioalustoja ja -ympäristöjä viedään eteenpäin teknologiavalmiutta sekä osaamispohjaa, joiden pohjalta on mahdollista reagoida nopeasti yrityskentän tarpeisiin ja kasvattaa näin ollen palveluliiketoimintaa sekä synnyttää uusia työpaikkoja.

Hankkeen tuloksena kehittyneitä innovaatioalustoja hyödynnetään sekä innovaatioiden kaupallistamisen (mm. proof-of-conceptit) kautta, että kehittämällä innovaatioympäristöissä tapahtuvaa palveluliiketoimintaa yhteistyössä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa, sekä panostamalla siihen, että mittaustulokset ovat laadukkaita ja vertailukelpoisia. Hanke sisältää merkittäviä ja korkeatasoisia uusia avauksia ja kansainvälisen tason erikoisosaamista, kuten vanhusten vajaaravitsemus ja avaus lisäravinnepuolella - puuteollisuuden sivuvirtojen hyödyntäminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen – jonka taloudellinen merkitys Kainuulle on parhaassa tapauksessa huomattava.

Hanke tavoittelee lisäksi SOTE-kentän yhteistyötä, johon poikkiteollisen hankeconsortion on mahdollista olla tuottamassa tulevaisuuden ratkaisuja. Älykäs kotihoito- ja huippu-urheilun testauksen sovelluskehityksissä hyödynnetään uusina menetelminä data-analytiikkaa, tekoälyä ja koneoppimista, joiden haltuun ottamisen hetki on juuri oikea Kainuussakin. Tecno-hankeessa tullaan pilotoimaan Hyteli-projektissa kehitettyä ”Magic Mirrow”-päätelaitetta osana yhtä etä/kotikuntoutuspalvelukonseptia.

7. Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat sekä aikataulu

Hankkeen toiminta-alueena on Kainuun harvaan asuttu maaseutu. Hankkeen pääasiallinen hyödynsaajina ovat Kainuun maaseudulla asuvat kuntoutuspalveluita käyttävät kainuulaiset, Kainuun SOTE:n kuntoutuspalveluiden työntekijät sekä KAMK:n sairaan- ja terveydenhoidon osaamisala sekä KAO:n hyvinvointialan opetushenkilöstö. Asiakasymmärryksen sekä kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden arvioinnin avulla määritellyt ja protypoitavat palvelukonseptit määrittelevät tarkemman hankkeen aikaisen kohderyhmän.

Hankkeen aikataulu:

Tecnos- hanke	2020				2021												2022					
	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	
Työpaketti 1. Nykytila-analyysi/asiakasymmärryksen luominen																						
Hankeprosessin valmistelu																						
Kainuun maaseutualueen asukkaiden kotiin vietävien kuntoutuspalvelujen tarve kartoitus ja analyysi																						
Kotiin vietävien kuntoutuspalveluissa käytettävien ohjelmistojen/laitteiden/sovelluksien kartoitus harvaan asutun alueen asukkaiden/asiakkaiden kuntoutuspalveluiden seuraamisessa, toteutuksessa, tukemisessa sekä arvioimisessa.																						
Kansallisten sekä kansainvälisten kotiin vietävien kuntoutuspalveluja kartoitus																						
Kainuun kuntoutuspalveluiden etäsovellusmahdollisuuksia analysointi ja kuvaamisen työpajat																						
Työpaketti 2. Teknologia avusteisten kotiin vietävien kuntoutuspalvelukonseptien protyointi																						
Protypoitavat palvelukonseptien valinta työpaja																						
Kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden teknologiakoulutus																						
Kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden/sovellus/laitteiden protyointi																						
Palvelukonseptien arviointisuunnitelman laadinta																						
Palvelukonseptien arviointi																						
Työpaketti 3. Teknologia avusteisten kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden yhteiskehittämisen jatkaminen (asiakas, työelämä, koulutus)																						
Yhteiskehittämisen työpajat																						
Työpaketti 4. Tiedottaminen ja viestintä																						
Hankkeesta tiedottaminen																						
Projektihallinto																						
Raportoinnit																						
Ohjausryhmät																						

Hyödynsaajat

Hankkeen keskeisinä hyödynsaajina ovat Kainuun maaseudulla asuvat kuntoutuspalveluiden käyttäjät sekä asiakkaat, joiden kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden saatavuus paranee sekä tarjonta laajenee ja valmius teknologiaa hyödyntävien palveluiden käytöstä kehittyä.

Hankkeesta hyötyvät suoraan myös Kainuun SOTE:n kuntoutuspalveluiden työntekijät, KAMK:n sairaan- ja terveydenhoidon osaamisalan sekä KAO:n hyvinvointialan opetushenkilöstö etä-/kotikuntoutusteknologian osaamisen kehittymisen myötä. Opettajien osaamisen

kehittyminen mahdollistaa osaamisen hyödyntämisen myös sairaanhoitajien ja terveydenhoitajien sekä lähihoitajien valmistavan koulutuksen opetuksessa. Valmistuvilla hoitotyön ammattilaisilla on valmiudet hyödyntää teknologisia sovelluksia hoitotyön toteuttamisessa.

Hankkeen avulla Kainuun sote pystyy monipuolistamaan harvaan asutun maaseudun kuntoutuspalvelukonsepteja ja parantamaan kuntoutuspalvelujen saatavuus. Uusien palvelukonseptien avulla Kainuun sote pystyy sitouttamaan asiakasta teknologiaa hyödyntävään kotona tapahtuvaan kuntoutukseen, itsehoitoon sekä luomaan myönteisiä asiakaskokemuksia terveys-teknologiaa hyödyntäviä kuntoutuspalveluita kohtaan. Kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden konseptien pilotoitien avulla Kainuun sote saa näyttöä sekä osaamista uudenlaisista ja innovatiivisista tavoista toteuttaa teknologia avusteista kotikuntoutusta. Hankkeen avulla kehitetään myös Kainuun SOTE:n sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön osaamista hyödyntää teknologian tuomia mahdollisuuksia asiakkaan kuntoutuksessa sekä kokonaisvaltaisessa toimintakyvyn edistämisessä.

8. Miten hankkeen toteutumista arvioidaan? Miten hankkeessa syntyy toimintaa jatketaan hankkeen päättymisen jälkeen?

PROJEKTIN LAADUN VARMISTU

Hankkeessa tehdään itsearviointi hankkeen toimijoiden toimesta. Myös asiakkailta ja sidosryhmiltä kerätään hanke aikana palautetta. Projektipäällikkö vastaa tavoitteiden toteutumisesta. Palvelumuotoilun idean mukaisesti protypoidut konseptit arvioidaan ja arviointitietoja hyödynnetään konseptien jatkotyöstämisessä. Hankkeessa tuotetaan raportteja, joissa kuvataan ja arvioidaan hankkeen toteutusta. Hankkeen lopussa levitetään tietoa hankkeen tuloksista sosiaali- ja terveysalan toimijoille.

TOIMINNAN JATKUMINEN PROJEKTIN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN

Kainuun soten osahankkeessa pilotit toteutetaan käytännön työssä, jolloin työntekijät ovat mukana ja toimintamallit jäävät luonnollisesti osaksi työtä. Hankkeen aikana muodostettujen palvelukonseptien jalkauttaminen osaksi Kainuun soten etä-/kotiin vietävien kuntoutuspalveluiden tarjontaa toteutuu myös sähköisen asioinnin vision toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Toimenpidesuunnitelmaa päivitetään yhdessä henkilöstön kanssa, jolloin etäpalvelusta tulee osa normaalia palvelutarjontaa.

9. Viestintä/tiedottaminen

Hankkeen alussa laaditaan hankkeelle tiedotus- ja viestintäsuunnitelma, jossa huomioidaan sisäinen sekä ulkoinen viestintä ja tiedottaminen.

10. Hankeen kustannusarvio

Projektin kustannusarvio						
Kustannuslajit						
			2020	2021	2022	
KAMK			4kk	12 kk	5kk	
Henkilöstökustannukset	Työaika /vuosi	Palkka kk	36 053	58 240	32 327	126 620
Projektipäällikkö, hallinto	1 kk/1kk/1kk	4000	5 200	5 200	5 200	15 600
Palvelumuotoilun asiantuntija	3kk/6kk/4kk	4800	18 720	37 440	24 960	81 120
Teknologia asiantuntija	2kk/2kk/0kk	4000	10 400	10 400	0	20 800
Talousasiantuntija	yht 2	3500	1 733	5 200	2 167	9 100
			0	0	0	0
Ostopalvelut			0	0	0	0
Yleiskustannukset 24%			8 653	13 978	7 758	30 389
KAMK, yhteensä			44 706	72 218	40 085	157 009
KAINUUN SOTE						
Henkilöstökustannukset	Työaika /vuosi	Palkka kk	18 145	54 430	22 681	95 258
Asiantuntijat	4kk/12kk/5kk	4000	18 145	54 430	22 681	
Ostopalvelut				30 000		30 000
Yleiskustannukset 24%			4354,73852	13063,30109	5443,42315	22861,92
KAINUUN SOTE, yhteensä			22 499	97 494	28 124	148 120
KAO						
Henkilöstökustannukset	Työaika /vuosi	Palkka kk	6700	12400	6700	25800
Asiantuntijat	1kk/2kk/1kk	4 400 €	5700	11400	5700	18708
Hanketuen asiantuntija	0,5kk		1000	1000	1000	3000
Yleiskustannukset 24%			1608	2976	1608	6192
KAO, yhteensä			8308	15376	8308	31992
Koko hanke			75 514	185 087	76 517	337 121
RAHOITUSSUUNNITELMA						
			4kk	12 kk	5kk	
	Osuudet		2020	2021	2022	Yhteensä
Maaseuturahasto		70,00 %	44949,4444	134848,3	56186,8	235985
KAMK		13,97 %	8971,9	26915,8	11214,9	47103
Kainuun sote		13,18 %	8464,0	25392,0	10580,0	44 436
KAO		2,85 %	1828,1	5484,3	2285,1	9598
Yhteensä			64213	192640	80267	337121